POLIISI
POLIISIHALLITUS

8.6.2021

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Viite: K 3/2021 vp; hallituksen vuosikertomus 2020

Poliisihallituksen kirjallinen asiantuntijalausunto

1 Asia

Hallintovaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen vuosikertomuksen 2020 johdosta. Liitteessä 3 Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta on otettu kantaa asetietojärjestelmän kehittämiseen.

Lausun asiantuntijalausuntonani seuraavaa:

2 Asetietojärjestelmän kehittäminen

Asetietojärjestelmän kehittäminen
HE 101/2019 vp – EV 2/2020 vp

1. Eduskunta edellyttää hallituksen ensisijaisesti huolehtivan siitä, että ennen ampuma-aselain 25 §:n voimaantuloa nyt säädettävän lain nojalla varmistutaan nykyisen tietojärjestelmän kehitystyöstä ja muista toimenpiteistä niin, ettei jää epävarmuutta aseturvallisuuden, elinkeinonharjoittajien tarpeiden ja oikeusturvan, asetietojärjestelmän eheyden ja luotettavuuden tai muiden asiassa merkityksellisten seikkojen suhteen;

Liitteessä on sisäministeriön selvityksenä ilmoitettu seuraavaa:

1. Ampuma-aselain 25 §:ssä tarkoitettuja Ilmoituksia varten on laadittu sähköiset lomakkeet, joilla ase-elinkeinonharjoittaja voi tehdä ilmoituksen asetietojärjestelmään. Poliisihallitus on ottanut käyttöön sähköisen asiointialustan, jolla ase-elinkeinonharjoittajat voivat toimittaa nämä ilmoitukset poliisille.

Nykyistä asetietojärjestelmää on kehitetty siten, että ase-elinkeinonharjoittajan tekemät ilmoitukset voidaan syöttää tietojärjestelmään. Syöttäminen edellyttää joka tapauksessa käsityötä, ja useissa tapauksissa ilmoituksiin on tehtävä teknisluonteisia korjauksia ilmoitusten tietojen saamiseksi tietojärjestelmän vaatimusten mukaisiksi. Tietojärjestelmän kehitystyötä on jatkettu myös lakimuutoksen voimaantulon jälkeen.

POLIISIHALLITUS
Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 ESPOO
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puh. +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780

Askel-tietojärjestelmän kehitystyö etenee aikataulussa. Järjestelmän valmistumistavoite on 1. maaliskuuta 2024.

Ilmoitusten tietojen syöttäminen keskitettiin Poliisihallitukseen, jonne on resursoitu henkilöstöä hoitamaan ainoastaan tätä tehtävää. Poliisihallituksen asehallinto on antanut ase-elinkeinonharjoittajille koulutusta sekä ohjeistusta kirjeitse ja verkkosivujen kautta.

Tapauskohtaisesti elinkeinonharjoittajia on ohjeistettu ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä myös puhelimitse ja sähköpostitse.

Toteutetuista toimenpiteistä huolimatta on ilmoitusten käsittely marras-joulukuun aikana ollut ruuhkaantunutta.

Edellä esitetty vastaa edelleen sekä nykyiseen asetietojärjestelmään toteutettujen elinkeinonharjoittajien uusien ilmoitusten käsittelyn että uuden asetietojärjestelmän kehittämisen tilannetta. Päivitän tietoja vastaamaan kesäkuun 2021 tilannetta seuraavilta osin:

<u>Ampuma-aselain 25 §:ssä tarkoitettujen Ilmoitusten käsittely (ns. VäliAse-projekti)</u>

Poliisihallitus on ohjeistanut ase-elinkeinonharjoittajia lokakuussa 2020 lähetetyllä tiedotteella. Poliisin internetsivuilla on myös ohjeistettu ilmoitusten tekemistä. Menettelyohjeita on lisäksi sähköistä asiointia koskevan palvelun yhteydessä. Ase-elinkeinonharjoittajia on ohjeistettu lisäksi henkilökohtaisesti joko saapuneiden kysymysten tai ilmoituksissa havaittujen puutteiden perusteella. Ennakkotietoa tulevasta menettelystä on annettu myös vuonna 2019 elinkeinonharjoittajille järjestettyjen ampuma-aselainsäädännön muutosta koskeneissa koulutuksissa.

Ilmoitusten käsittelyssä toteutettiin muutos 1.5.2021, jonka jälkeen poliisilaitokset ovat käsitelleet osan elinkeinonharjoittajien ilmoituksista. Saadun kokemuksen perusteella ilmoitusten käsittely on nopeampaa ja esiin tulevat puutteet tai muut ongelmat lomakkeiden täyttämisessä on helpompi selvittää, kun tietyt ilmoitukset käsitellään Poliisihallituksen sijaan poliisilaitoksilla. Poliisihallituksen asehallinto on kouluttanut poliisilaitokset ilmoitusten käsittelyyn ja on edelleen ensisijainen yhteyspiste kaikissa elinkeinonharjoittajien kyselyissä. Muutos ei vaikuttanut elinkeinonharjoittajiin; käytössä olevat lomakkeet ja ilmoituskanava ovat edelleen samat eikä elinkeinonharjoittajan tarvitse tietää, mitkä lomakkeet käsitellään Poliisihallituksessa ja mitkä poliisilaitoksilla.

Ilmoitusten käsittely on nopeutunut sekä henkilöstön harjaantumisen että asetietojärjestelmään tehtyjen päivitysten myötä. Ilmoitusten käsittelyssä on ollut alkuvaiheessa viivettä. Viivettä on saatu vähennettyä tietojärjestelmän toimintaa ja käsittelyprosessia kehittämällä. Tällä hetkellä Suomeen tuotujen ja siirrettyjen sekä Suomessa valmistettujen ampuma-aseiden järjestelmään kirjaamisessa ei ole merkittävästi viivettä. Elinkeinonharjoittajalta toiselle siirtyvien aseiden kirjaamisessa on edelleen viivettä, jonka poistamiseksi tehdään työtä. Viiveet eivät ole vaarantaneet aseturvallisuutta.

Poliisihallitus seuraa elinkeinonharjoittajien ilmoitusten käsittelyprosessia viikoittain pidettävissä tilannepalavereissa. Havaintojen perusteella tehdään tarvittavia muutoksia sisäisiin menettelyihin, ohjeistukseen tai tietojärjestelmään. Myös poliisilaitosten kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä toiminnan kehittämiseksi.

Uuden asetietojärjestelmän kehittämishanke (Askel-hanke)

Askel-hanke etenee suunnitelman mukaisesti ja käyttöönoton aikataulu on edelleen 1.3.2024 vahvistetun lainsäädännön mukaisesti.

Lupahallintopäällikkö Hanna Piipponen